

УДК 342.9+342.7

DOI <https://doi.org/10.32782/klj-2024-5.06>

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ МІНІСТЕРСТВА ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ДІЇ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ

Поліщук Денис Олександрович,

Науково-дослідний інститут публічного права

Статтю присвячено нормативному аналізу повноважень та завдань Міністерства внутрішніх справ України у період дії особливого правового режиму воєнного стану. З'ясовано, що Положенням про Міністерство внутрішніх справ України не передбачено, що даний суб'єкт владних повноважень нормативно бере безпосередню участь як суб'єкт забезпечення воєнного стану України, проте аналіз визначених повноважень підтверджує, що орган відповідальний за підтримку національної безпеки та правопорядку, а також захист населення.

Увагу приділено тим нормативним змінам, які було прийнято після введення в Україні правового режиму воєнного стану. З'ясовано, що більшість змін були направлені на розширення повноважень Міністерства внутрішніх справ України та інших органів виконавчої влади та суб'єктів владних повноважень, які перебувають у підпорядкуванні Міністерства внутрішніх справ. Встановлено, що значно розширено повноваження міністерства в частині забезпечення гуманітарного захисту, інформаційно-технічної допомоги іншим органам влади, пошуку зниклих безвісти осіб за особливих обставин, доповнено повноваження в частині економічної безпеки держави. Проаналізовано зміни в повноваженнях Національної поліції України, Державної прикордонної служби України, Національної гвардії України. З'ясовано, що досить дискусійним є положення стосовно особливостей громадського контролю за діяльністю поліції під час дії воєнного стану, що фактично позбавляє громадян цієї права брати участь у розгляді скарг на дії чи бездіяльність поліцейських, ознайомлюватися зі звітами діяльності тощо.

Зроблено висновки, що Міністерство внутрішніх справ України залишається одним з ключових органів, які під час дії правового режиму воєнного стану повинні гарантувати безпеку населення та правопорядок у державі. Складна структура органу та наявність інших державних органів у підпорядкуванні МВС України свідчать про тривалий та динамічний процес вдосконалення нормативно-правового регулювання питань діяльності, постійну потребу у адаптації законодавства до вимог соціуму, вчасного реагування на потреби громадян. Перспективними видається закріплення за МВС України чітко визначених завдань у період дії воєнного стану, які об'єктивно слідують з аналізу наявного законодавства.

Ключові слова: Міністерство внутрішніх справ України, воєнний стан, публічний порядок, правоохоронні органи, безпека громадян.

Polishchuk Denis. Legal ensuring the activities of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine during the legal regime of martial state

The article is devoted to the normative analysis of the powers and tasks of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine during the period of the special legal regime of martial law. It was found out that the Regulation on the Ministry of Internal Affairs of Ukraine does not provide that this subject of power legally takes direct part as a subject of ensuring the martial law of Ukraine, however, the analysis of the specified powers confirms that the body is responsible for maintaining national security and law and order, as well as protecting the population.

Attention is paid to those regulatory changes that were adopted after the introduction of the legal regime of martial law in Ukraine. It was found that most of the changes were aimed at expanding the powers of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine and other executive authorities and subjects of power under the Ministry of Internal Affairs. It was established that the powers of the ministry were significantly expanded in terms of providing humanitarian protection, information, and technical assistance to other authorities, searching for missing persons

under special circumstances, and the powers in terms of the economic security of the state were supplemented. Changes in the powers of the National Police of Ukraine, the State Border Service of Ukraine, and the National Guard of Ukraine were analyzed. It was found that the provision regarding the specifics of public control over police activities during martial law is quite debatable, which effectively deprives citizens of the right to participate in the consideration of complaints about the actions or inaction of police officers, to familiarize themselves with activity reports, etc.

It was concluded that the Ministry of Internal Affairs of Ukraine remains one of the key bodies that must guarantee the safety of the population and law and order in the state during the legal regime of martial law. The complex structure of the body and the presence of other state bodies subordinated to the Ministry of Internal Affairs of Ukraine testify to a long and dynamic process of improving the regulatory and legal regulation of activity issues, the constant need to adapt legislation to the requirements of society, and timely response to the needs of citizens. The consolidation of clearly defined tasks for the Ministry of Internal Affairs of Ukraine during the period of martial law, which objectively follow from the analysis of existing legislation, seems promising.

Key words: Ministry of Internal Affairs of Ukraine, martial law, public order, law enforcement agencies, citizens' safety.

Постановка проблеми. Введення в Україні особливого правового режиму воєнного стану потребує докорінних змін в організації суспільного життя та функціонуванні держави. Законом України «Про правовий режим воєнного стану» від 12.05.2015 № 389-VIII передбачається, що воєнний стан вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень [1], тобто система органів державної влади отримує додаткові повноваження, при чому ці повноваження не є правом, а передбачені як необхідні та обов'язкові.

Відповідно до положення статті 19 Конституції України, органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами

України [2], тобто усі змін та доповнення до визначених діючим нормативно-правовим забезпеченням повноважень повинні пройти процедуру закріплення в законодавчому полі держави.

Міністерство внутрішніх справ України (далі – МВС України) як орган виконавчої влади, займає одне з ключових місць у збереженні незалежності, територіальної цілісності нашої держави, захисті її інтересів та населення.

У зв'язку з цим виникає потреба у проведенні дослідження законодавчих змін та доповнень в частині визначення меж повноважень МВС України та частково інших органів в системі виконавчої влади, діяльність яких спрямовується та координується через очільника МВС України, в період дії в Україні правового режиму воєнного стану.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В межах науки адміністративного права слід відзначити результати наукових досліджень учених, які присвячували увагу системі функціонування органів виконавчої влади, діяльності правоохоронних органів, проблематиці забезпечення публічного порядку та безпеки. Зокрема, варто відзначити таких дослідників, як В. Авер'янов, Д. Афонін, О. Безпалова, А. Берлач, Ю. Битяк, І. Зозуля, М. Ковалів, В. Колпаков, О. Кузьменко, Т. Лисько, Г. Муляр, О. Циганов, Г. Шпиталенко, О. Юнін й інші.

Метою статті є дослідження змін нормативно-правового забезпечення діяль-

ності МВС України в умовах дії правового режиму воєнного стану, а також формування авторської позиції стосовно доцільності та актуальності таких змін.

Наукова новизна публікації полягає у характеристиці діяльності МВС України в умовах дії правового режиму воєнного стану та проведеному комплексному аналізі нормативних змін з урахуванням потреб і викликів сучасності.

Методи дослідження. Методологічну основу дослідження становлять загально-юридичні (синтезу, аналізу, групування, порівняння, системно-структурний, діалектичний) та спеціально-правові методи наукового пізнання, такі як метод формальної визначеності, документального аналізу, догматичний, порівняльно-правовий, сукупне застосування яких дозволило сформулювати актуальні висновки та пропозиції, які можуть бути використані в науці адміністративного права та в процесі вдосконалення діяльності МВС України.

Виклад основного матеріалу. Враховуючи соціальне призначення держави, гарантоване положенням статті 3 Конституції України [2], всі суб'єкти публічної влади повинні спрямовувати свої зусилля на задоволення прав, свобод та законних інтересів приватних осіб. Дана конституційна норма з моменту видання Указу Президента України № 64/2022 від 24 лютого 2022 року набула додаткового значення та змісту.

Законом України «Про правовий режим воєнного стану» від 12.05.2015 № 389-VIII, крім вже зазначеного положення статті 1, визначається порядок здійснення органами державної влади та органами місцевого самоврядування повноважень в умовах воєнного стану, гарантується неприпустимість припинення повноважень органів державної влади, інших державних органів в умовах воєнного стану [1] та фіксуються інші обов'язки та гарантії діяльності, зокрема, органів виконавчої влади для підтримки загального правопорядку та порядку безпеки. Особливого значення також набуває положення статті 27 вищезазначеного закону,

яким гарантується контроль за діяльністю військового командування, органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування Радою національної безпеки і оборони України [1].

МВС України відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Міністерство внутрішніх справ України» від 28 жовтня 2015 р. № 878 є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України та головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах: забезпечення охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку, а також надання поліцейських послуг; захисту державного кордону та охорони суверенних прав України в її виключній (морській) економічній зоні; цивільного захисту, захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій та запобігання їх виникненню, ліквідації надзвичайних ситуацій, рятувальної справи, гасіння пожеж, пожежної та техногенної безпеки, діяльності аварійно-рятувальних служб, а також гідрометеорологічної діяльності; міграції (імміграції та еміграції), у тому числі протидії нелегальній (незаконній) міграції, громадянства, реєстрації фізичних осіб, біженців та інших визначених законодавством категорій мігрантів [3].

У 2023 році Постановою Кабінету Міністрів України «Питання визначення повноважень деяких органів у сфері дотримання норм міжнародного гуманітарного права на всій території України» від 12 вересня 2023 р. № 975 [4] пункт 1 даного акту було доповнено також положенням, яке покладає на МВС України завдання у частині формування та реалізації державної політики у сфері дотримання норм міжнародного гуманітарного права на всій території України (у частині повноважень з координації розшуку осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, та вирішення інших пов'язаних з цим питань відповідно до

Закону України «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин») [3]. Цією ж постановою № 975 пункт 5 положення про МВС України було доповнено обов'язком МВС України забезпечити діяльність Секретаріату Уповноваженого з питань осіб, зниклих безвісти за особливих обставин та функціонування Єдиного реєстру осіб, зниклих безвісти за особливих обставин [4]. На наш погляд, дуже важливим в частині виконання МВС України свого гуманітарного завдання в умовах дії правового режиму воєнного стану є віднесення до повноважень МВС внесення подання до Кабінету Міністрів України про призначення на посаду чи звільнення з посади Уповноваженого з питань осіб, зниклих безвісти за особливих обставин [5].

Додатково слід зазначити, що відповідно до положення статті 12 Закону України «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин» від 12.07.2018 № 2505-VIII (з назвою Закону в редакції Закону № 2191-IX від 14.04.2022) в Україні функціонує Єдиний реєстр осіб, зниклих безвісти за особливих обставин (далі – Реєстр), створюється для накопичення та централізації відомостей та даних про таких осіб, а також обліку інформації, необхідної для їх ефективного розшуку [6]. Законом передбачено також, що відомості в Реєстрі накопичуються та зберігаються з метою обліку інформації, необхідної для розшуку осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, а держателем Реєстру є Міністерство внутрішніх справ України, яке має право доступу до відомостей, внесених до Реєстру, у повному обсязі. Держатель у межах повноважень, визначених цим Законом, має право отримувати інформацію (включаючи персональні дані) від інших органів державної влади, у тому числі шляхом інформаційної взаємодії між Реєстром та іншими державними інформаційними ресурсами в електронній формі інформаційно-комунікаційними засобами з використанням засобів технічного та криптографічного захисту інформації відповідно до вимог законодавства з питань захисту інформації [6].

Крім того, нормативно-правове забезпечення даного гуманітарного напрямку діяльності МВС України під час дії правового режиму воєнного стану складається з таких актів, як Постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2022 року № 511 «Деякі питання виконання Закону України «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин» [7], Постанова Кабінету Міністрів України № 878 від 28 жовтня 2015 року «Про затвердження Положення про Міністерство внутрішніх справ України» [8], Наказ МВС від 28.08.2022 року № 535 «Про затвердження Положення про Єдиний реєстр осіб, зниклих безвісти за особливих обставин» [9].

Ще одним нововведенням в межах діяльності МВС України в умовах дії правового режиму воєнного стану є покладення на міністерство повноважень щодо здійснення підготовки та подання Кабінетові Міністрів України пропозицій щодо застосування, скасування та внесення змін до спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій), що вносяться Кабінетом Міністрів України на розгляд Ради національної безпеки і оборони України відповідно до Закону України «Про санкції» та участь у формуванні, реалізації та моніторингу ефективності державної санкційної політики з питань, що належать до його компетенції [3] відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення до деяких постанов Кабінету Міністрів України змін щодо удосконалення державної санкційної політики» від 7 липня 2022 р. № 772 [10].

Постановою Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 р. № 878 і від 14 листопада 2018 р. № 1024» від 4 квітня 2023 р. № 300 до повноважень МВС України було також віднесено забезпечення формування і ведення Електронного реєстру геномної інформації людини, що є функціональною підсистемою єдиної інформаційної системи МВС, здійснення обробки, збереження, захисту та надання геномної інформації людини,

що міститься в Електронному реєстрі, а також забезпечення функціонування та розвиток системи екстреної допомоги населенню за єдиним телефонним номером 112 та управління нею в режимі повсякденного функціонування [11].

Наказом Міністерства внутрішніх справ «Про затвердження Положення про Електронний реєстр геномної інформації людини» від 04.08.2023 № 639 передбачено, що держателем Електронного реєстру та володільцем інформації, що обробляється в ньому, є держава в особі Міністерства внутрішніх справ України, що здійснює організаційне, нормативно-правове забезпечення функціонування Електронного реєстру та контроль за дотриманням вимог законодавства щодо його ведення [12]. Також визначена мета обробки геномної інформації людини в Електронному реєстрі: ідентифікації осіб, які вчинили кримінальне правопорушення; розшуку осіб, зниклих безвісти; ідентифікації невпізнаних трупів людей, їх останків та частин тіла людини; ідентифікації осіб, які не здатні через стан здоров'я, вік або інші обставини повідомити інформацію про себе [12]. Не зважаючи на те, що наказ не містить згадки про воєнний стан, дані повноваження направлені на захист осіб, які в тому числі постраждали внаслідок воєнних дій.

Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до пункту 4 Положення про Міністерство внутрішніх справ України» № 1090 від 13.10.2023, МВС України вживає заходів щодо ведення обліку військовослужбовців Національної гвардії, Держприкордонслужби, осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту ДСНС, поліцейських, які загинули (померли), зникли безвісти, перебувають у полоні, звільнені з полону, отримали поранення внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України, та членів їх сімей з метою забезпечення правового і соціального захисту таких осіб та здійснення інформаційної взаємодії з органами державної влади із зазначеного питання [13],

що є особливо важливим в період дії правового режиму воєнного стану в частині забезпечення діяльності всієї системи правоохоронних органів та загальної підтримки безпеки України.

Крім вищезазначених нововведень, за МВС України закріплені повноваження стосовно розробки проектів державних програм з питань забезпечення публічної безпеки і порядку, протидії злочинності, безпеки дорожнього руху, охорони державного кордону, захисту об'єктів і територій на випадок виникнення надзвичайних ситуацій, а також з питань міграції; здійснення в межах повноважень, передбачених законом, державного регулювання у сфері поведінки з вибуховими матеріалами; організація і забезпечення виявлення та знешкодження вибухонебезпечних предметів, пристроїв, що використовуються в терористичних цілях; здійснення інформаційної взаємодії з іншими державними органами, правоохоронними органами іноземних держав та міжнародними організаціями; вжиття заходів до забезпечення силами і засобами Національної гвардії охорони ядерних установок, ядерних матеріалів, радіоактивних відходів, інших джерел іонізуючого випромінювання державної власності, важливих державних об'єктів, спеціальних вантажів і органів державної влади, дипломатичних представництв, консульських установ іноземних держав, представництв міжнародних організацій в Україні; організація та забезпечення високої бойової і мобілізаційної готовності та мобілізації Національної гвардії; забезпечення в межах повноважень, передбачених законом, ефективного використання сил і засобів Національної гвардії під час проведення антитерористичних операцій; утворення комісії з питань розгляду матеріалів про визнання учасниками бойових дій, учасниками війни, організація її роботи та видання відповідних документів працівникам МВС, територіальними органами, закладами, установами і підприємствами, що належать до сфери управління МВС, а також колишніми працівниками органів внутрішніх справ,

здійснення інформаційної взаємодії з Національною гвардією та центральними органами виконавчої влади, діяльність яких спрямовує і координує Міністр, для забезпечення обліку рішень про надання (відмову в наданні) статусу учасника бойових дій та статусу учасника війни; забезпечення виконання функцій радіочастотного органу спеціального користувача радіочастотного спектра [3].

Наведений перелік повноважень не містить безпосереднього згадування про необхідність їх реалізації під час дії правового режиму воєнного стану, проте, комплексний аналіз зазначеного свідчить про те, що дані повноваження абсолютно точно впливають на підтримку внутрішнього правопорядку у країні, безпеки громадян, захист інтересів держави.

Додатково потребують аналізу завдання та повноваження деяких державних органів, підпорядкованих МВС України. Зокрема, Національна поліція України (поліція) як центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку [14] бере участь відповідно до повноважень у забезпеченні та здійсненні заходів правового режиму воєнного або надзвичайного стану, зони надзвичайної екологічної ситуації у разі їх введення на всій території України або в окремій місцевості [14]. Також тимчасово, на період введення в Україні воєнного стану, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації та/або інших держав проти України та 60 днів після цього діє положення, яке надає право поліції діяти згідно із призначенням та специфікою діяльності з урахуванням тих обмежень прав і свобод громадян, а також прав і законних інтересів юридичних осіб, що визначаються відповідно до Конституції України та Закону України «Про правовий режим воєнного стану» [15].

Останнє зазначене положення є цікавим з точки зору визначення законності

діяльності поліції, як імперативного правила та стримуючого фактору зловживання владою у сучасній, демократичній державі. Таким чином, законодавець, стримуючи права осіб та розширюючи повноваження поліції, гарантує збереження публічної безпеки та порядку під час дії воєнного стану.

Досить важливим з правової точки зору є доповнення положень Закону України «Про Національну поліцію» статтею 24 відповідно до Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу України та інших законів України щодо врегулювання окремих питань діяльності Національної поліції України під час дії воєнного стану» 21.03.2023 № 3000-IX, якою закріплено додаткові повноваження поліції, що полягають у наступному: у разі виникнення загрози державному суверенітету України та її територіальній цілісності, а також у ході відсічі збройної агресії проти України органи та підрозділи, що входять до системи поліції, відповідно до законодавства України беруть участь в обороні України, у виконанні завдань територіальної оборони, забезпеченні та здійсненні заходів правового режиму воєнного стану у разі його оголошення на всій території України або в окремій місцевості; у ході забезпечення та здійснення заходів правового режиму воєнного стану у разі його оголошення на всій території України або в окремій місцевості, виконання завдань територіальної оборони органи та підрозділи, що входять до системи поліції та дислокуються в межах Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, області, міста Києва, можуть підпорядковуватися за рішенням керівника поліції відповідному начальнику Головного управління Національної поліції в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі, області, місті Києві; під час дії воєнного стану поліція особливого призначення в ході відсічі збройної агресії проти України за рішенням військового командування, погодженим з керівником поліції або уповноваженою ним особою, може брати участь в обо-

роні України відповідно до Закону України «Про оборону України» шляхом безпосереднього ведення бойових дій [16].

Також зміни було внесено до Розділу 5 Закону України «Про Національну поліцію», зокрема, розширено права поліції в частині здійснення перевірки осіб шляхом вимоги в особи пред'явлення нею документів, що посвідчують особу, та/або документів, що підтверджують відповідне право особи, у спосіб, який дає можливість поліцейському прочитати та зафіксувати дані, що містяться в документах, у випадку, якщо особа володіє зовнішніми ознаками, схожими на зовнішні ознаки особи, яка перебуває в розшуку, або безвісно зниклої особи, або самовільно залишила місце для утримання військовополонених [14] та включено право поліції зупиняти транспортний засіб, якщо є наявна інформація, яка свідчить про те, що водій або пасажир транспортного засобу є особою, яка самовільно залишила місце для утримання військовополонених [14]. Додатково було доповнено статтю 40 правом поліції застосовувати безпілотні повітряні судна та спеціальні технічні засоби протидії їх застосуванню [14].

Досить дискусійним є положення стосовно особливостей громадського контролю за діяльністю поліції під час дії воєнного стану, що передбачено статтею 90-1, відповідно до якої під час дії воєнного стану громадський контроль за діяльністю поліції, визначений статтями 86-88 та 90 цього Закону, не здійснюється [14], тобто громадяни фактично цією нормою обмежені у праві брати участь у розгляді скарг на дії чи бездіяльність поліцейських, ознайомлюватися зі звітами діяльності тощо. Крім зазначених, низка змін також стосуються внутрішньої організаційної діяльності Національної поліції України.

Ряд законодавчих змін також було внесено до Законів України «Про Національну гвардію України» від 13.03.2014 № 876-VII. Національна гвардія України бере участь відповідно до закону у взаємодії зі Збройними Силами України у відсічі збройній агресії проти України та ліквідації зброй-

ного конфлікту шляхом ведення воєнних (бойових) дій, а також у виконанні завдань територіальної оборони та бере участь у спеціальних операціях із знешкодження озброєних злочинців, у боротьбі з диверсійно-розвідувальними силами агресора (противника), припиненні діяльності не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань (груп), організованих груп та злочинних організацій на території України, а також у заходах, пов'язаних із припиненням терористичної діяльності [17]. Також розширено повноваження з охорони підприємств, установ і організацій, що належать до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державних резервів, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України [17]. Передбачено також, що з введенням воєнного стану Національна гвардія України для виконання завдань з оборони держави приводиться в готовність до виконання завдань за призначенням і підпорядковується Головнокомандувачу Збройних Сил України, крім військових частин (підрозділів), які здійснюють конвоювання та охорону дипломатичних представництв [17].

Ряд змін стосувався і повноважень і діяльності Державної прикордонної служби України. Так, статтю 2 однойменного Закону доповнено функцією служби, яка полягає у координації діяльності державних органів, що здійснюють різні види контролю при перетинанні державного кордону України, пропуску до/з тимчасово окупованої території України або беруть участь у забезпеченні режиму державного кордону, прикордонного режиму і режиму в пунктах пропуску через державний кордон України та в контрольних пунктах в'їзду-виїзду [18]. Статтю 9 доповнено положенням, відповідно до якого під час дії воєнного стану загони морської охорони у встановленому законом порядку можуть залучатися відповідними органами військового управління Збройних Сил України до ліквідації (нейтралізації) збройного конфлікту на державному кордоні України, міжнародного збройного конфлікту, від-

січі збройній агресії проти України [18]. Переважна більшість змін була внесена відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту державного кордону України» від 24.02.2023 № 2952-IX.

Висновки. Таким чином, МВС України залишається одним з ключових органів, які під час дії правового режиму воєнного стану повинні гарантувати безпеку населення та правопорядок у державі. Складна струк-

тура органу та наявність інших державних органів у підпорядкуванні МВС України свідчать про тривалий та динамічний процес вдосконалення нормативно-правового регулювання питань діяльності, постійну потребу у адаптації законодавства до вимог соціуму, вчасного реагування на потреби громадян. Перспективними видається закріплення за МВС України чітко визначених завдань у період дії воєнного стану, які об'єктивно слідує з аналізу наявного законодавства.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2015. № 28. Ст. 250.
2. Конституція України зі змінами : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
3. Про затвердження Положення про Міністерство внутрішніх справ України : Постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 р. № 878. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/878-2015-п#Text>.
4. Питання визначення повноважень деяких органів у сфері дотримання норм міжнародного гуманітарного права на всій території України : Постанова Кабінету Міністрів України від 12 вересня 2023 р. № 975. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/975-2023-п#Text>.
5. Деякі питання виконання Закону України «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин» : Постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2022 р. № 511. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/511-2022-п#n15>
6. Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин : Закон України від 12.07.2018 № 2505-VIII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2018. № 38. Ст. 280.
7. Деякі питання виконання Закону України «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин» : Постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2022 року № 511. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/511-2022-п#Text>
8. Про затвердження Положення про Міністерство внутрішніх справ України : Постанова Кабінету Міністрів України № 878 від 28 жовтня 2015 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/878-2015-п#Text>
9. Про затвердження Положення про Єдиний реєстр осіб, зниклих безвісти за особливих обставин : Наказ МВС від 28.08.2022 року № 535. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0998-22#Text>
10. Про внесення до деяких постанов Кабінету Міністрів України змін щодо удосконалення державної санкційної політики : Постанова Кабінету Міністрів України від 7 липня 2022 р. № 772. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/772-2022-п#Text>
11. Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 р. № 878 і від 14 листопада 2018 р. № 1024 : Постанова Кабінету Міністрів України від 4 квітня 2023 р. № 300. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/300-2023-п#Text>
12. Про затвердження Положення про Електронний реєстр геномної інформації людини : Наказ Міністерства внутрішніх справ від 04.08.2023 № 639. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1657-23#Text>
13. Про внесення змін до пункту 4 Положення про Міністерство внутрішніх справ України : Постанова Кабінету Міністрів України від 13.10.2023 № 1090. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1090-2023-п#Text>
14. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2015. № 40–41. Ст. 379.

15. Про внесення змін до законів України «Про Національну поліцію» та «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» з метою оптимізації діяльності поліції, у тому числі під час дії воєнного стану : Закон України від 15.03.2022 № 2123-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2123-20#Text>

16. Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу України та інших законів України щодо врегулювання окремих питань діяльності Національної поліції України під час дії воєнного стану : Закон України від 21.03.2023 № 3000-IX. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2023. № 64. Ст. 220.

17. Про Національну гвардію України : Закон України від 13.03.2014 № 876-VII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2014. № 17. Ст. 594.

18. Про Державну прикордонну службу України : Закон України від 03.04.2003 № 661-IV. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2003. № 27. Ст. 208.

REFERENCES:

1. Pro pravovyi rezhym voiennoho stanu : Zakon Ukrainy vid 12.05.2015 № 389-VIII [On the legal regime of martial law: Law of Ukraine dated May 12, 2015 No. 389-VIII]. Information of the Verkhovna Rada (VVR). 2015. No. 28. Art. 250 [in Ukrainian].

2. Konstytutsiia Ukrainy zi zminamy : Zakon Ukrainy vid 28.06.1996 № 254k/96-VR [Constitution of Ukraine as amended: Law of Ukraine dated June 28, 1996 № 254k/96-VR]. Information of the Verkhovna Rada of Ukraine. 1996. No. 30. Art. 141 [in Ukrainian].

3. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Ministerstvo vnutrishnikh sprav Ukrainy : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 28 zhovtnia 2015 r. № 878 [On approval of the Regulation on the Ministry of Internal Affairs of Ukraine: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated October 28, 2015 No. 878]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/878-2015-p#Text> [in Ukrainian].

4. Pytannia vyznachennia povnovazhen deiakykh orhaniv u sferi dotrymannia norm mizhnarodnoho humanitarnoho prava na vsii terytorii Ukrainy : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 12 veresnia 2023 r. № 975 [Issues regarding the determination of the powers of certain bodies in the field of support of the norms of international humanitarian law throughout the territory of Ukraine: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated September 12, 2023 No. 975]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show /975-2023-p#Text> [in Ukrainian].

5. Deiaki pytannia vykonannia Zakonu Ukrainy «Pro pravovyi status osib, znyklykh bezvisty za osoblyvykh obstavyn» : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 29 kvitnia 2022 r. № 511 [Some issues of implementation of the Law of Ukraine «On the Legal Status of Persons Missing for Special Material Reasons»: Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated April 29, 2022 No. 511. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show /511-2022-p#n15> [in Ukrainian].

6. Pro pravovyi status osib, znyklykh bezvisty za osoblyvykh obstavyn : Zakon Ukrainy vid 12.07.2018 № 2505-VIII [On the legal status of persons who have gone missing under special circumstances: Law of Ukraine dated 07.12.2018 No. 2505-VIII]. Information of the Verkhovna Rada (VVR). 2018. No. 38. Art. 280 [in Ukrainian].

7. Deiaki pytannia vykonannia Zakonu Ukrainy «Pro pravovyi status osib, znyklykh bezvisty za osoblyvykh obstavyn» : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 29 kvitnia 2022 roku № 511 [Some issues of implementation of the Law of Ukraine «On the Legal Status of Persons Disappeared Under Special Circumstances»: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated April 29, 2022 No. 511]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ 511-2022-n#Text> [in Ukrainian].

8. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Ministerstvo vnutrishnikh sprav Ukrainy : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy № 878 vid 28 zhovtnia 2015 roku [On the approval of the Regulation on the Ministry of Internal Affairs of Ukraine: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 878 dated October 28, 2015]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/878-2015-n#Text> [in Ukrainian].

9. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Yedynyi reiestr osib, znyklykh bezvisty za osoblyvykh obstavyn : Nakaz MVS vid 28.08.2022 roku № 535 [On the approval of the Regulation on the

Unified Register of Persons Disappeared Under Special Circumstances: Order of the Ministry of Internal Affairs No. 535 of August 28, 2022]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0998-22#Text> [in Ukrainian].

10. Pro vnesennia do deiakykh postanov Kabinetu Ministriv Ukrainy zmin shchodo udoskonalennia derzhavnoi sanktsiinoi polityky : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 7 lypnia 2022 r. № 772 [On making changes to some resolutions of the Cabinet of Ministers of Ukraine regarding the improvement of state sanctions policy: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated July 7, 2022 No. 772]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/772-2022-p#Text> [in Ukrainian].

11. Pro vnesennia zmin do postanov Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 28 zhovtnia 2015 r. № 878 i vid 14 lystopada 2018 r. № 1024 : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 4 kvitnia 2023 r. № 300 [On amendments to the resolutions of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated October 28, 2015 No. 878 and dated November 14, 2018 No. 1024: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated April 4, 2023 No. 300]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/300-2023-p#Text> [in Ukrainian].

12. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Elektronnyi reiestr henomnoi informatsii liudyny : Nakaz Ministerstva vnutrishnikh sprav vid 04.08.2023 № 639 [On the approval of the Regulation on the Electronic Register of Human Genomic Information: Order of the Ministry of Internal Affairs dated August 4, 2023 No. 639]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1657-23#Text> [in Ukrainian].

13. Pro vnesennia zmin do punktu 4 Polozhennia pro Ministerstvo vnutrishnikh sprav Ukrainy : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 13.10.2023 № 1090 [On making changes to paragraph 4 of the Regulation on the Ministry of Internal Affairs of Ukraine: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 13.10.2023 No. 1090]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1090-2023-p#Text> [in Ukrainian].

14. Pro Natsionalnu politsiiu : Zakon Ukrainy vid 02.07.2015 № 580-VIII [On the National Police: Law of Ukraine dated July 2, 2015 No. 580-VIII]. Information of the Verkhovna Rada (VVR). 2015. No. 40-41. Art. 379 [in Ukrainian].

15. Pro vnesennia zmin do zakoniv Ukrainy «Pro Natsionalnu politsiiu» ta «Pro Dystsyplinarnyi statut Natsionalnoi politsii Ukrainy» z metoiu optymizatsii diialnosti politsii, u tomu chysli pid chas dii voiennoho stanu : Zakon Ukrainy vid 15.03.2022 № 2123-IX [On making changes to the laws of Ukraine «On the National Police» and «On the Disciplinary Statute of the National Police of Ukraine» in order to optimize police activities, including during martial law: Law of Ukraine dated March 15, 2022 No. 2123-IX]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2123-20#Text> [in Ukrainian].

16. Pro vnesennia zmin do Kodeksu Ukrainy pro administratyvni pravoporushennia, Kryminalnoho kodeksu Ukrainy ta inshykh zakoniv Ukrainy shchodo vrehuliuvannia okremykh pytan diialnosti Natsionalnoi politsii Ukrainy pid chas dii voiennoho stanu : Zakon Ukrainy vid 21.03.2023 № 3000-IX. Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR). 2023. № 64. St. 220 [On amendments to the Code of Ukraine on Administrative Offenses, the Criminal Code of Ukraine and other laws of Ukraine regarding the regulation of certain issues of the National Police of Ukraine during martial law: Law of Ukraine dated March 21, 2023 No. 3000-IX. Information of the Verkhovna Rada (VVR). 2023. No. 64. Art. 220] [in Ukrainian].

17. Pro Natsionalnu hvardiiu Ukrainy : Zakon Ukrainy vid 13.03.2014 № 876-VII [About the National Guard of Ukraine: Law of Ukraine dated March 13, 2014 No. 876-VII]. Information of the Verkhovna Rada (VVR). 2014. No. 17. Art. 594 [in Ukrainian].

18. Pro Derzhavnu prykordonnu sluzhbu Ukrainy : Zakon Ukrainy vid 03.04.2003 № 661-IV [On the State Border Service of Ukraine: Law of Ukraine dated April 3, 2003 No. 661-IV]. Information of the Verkhovna Rada of Ukraine (VVR). 2003. No. 27. Art. 208 [in Ukrainian].